

призму музики (джазу), літератури, театрального та образотворчого мистецтва. Незабаром, Гарлем став витонченим літературно-мистецьким центром. Численні періодичні видання, такі як «Можливість», «Новий негр», були досить впливовими. Відносно інтелектуальної атмосфери, письменники та митці почали продукувати безліч оригінальних робіт, що стосуються афро-американського життя. Ці роботи привертали багато уваги з боку корінних американців, які, згодом, прислухалися до голосу іммігрантів. Гарлемський Ренесанс був не просто літературним рухом, але й грандіозним розквітом афро-американської культури в цілому.

Список використаних джерел:

1. Денисова Т. Н. Історія американської літератури: Ін-т літ.ім. Т.Г. Шевченка. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2012. 485 с.
2. Зайцев А. В. Африкано-американська музика і проблеми африкано-американської ідентичності (XX століття): Миколаїв: 2004. 137 с.
3. Історія госпелу. Гарлемський ренесанс. URL: <http://kyivmusiclabs.com/2015/12/11/історія-госпелу-гарлемський-ренесанс/>
4. Соловьєва П.В. Культура и повседневная жизнь эпохи процветания. URL: <https://ushistory.ru/populjarnaja-literatura/1039-garlemskij-recessans>
5. Griffin F. «Who Set You Flowin'?» The African-American Migration Narrative: Oxford: Oxford University Press, 1996. 196 с.

Ріпна А.М.,

студентка III курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Науковий керівник: Калініна Л.А., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри культурології ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

СУЧАСНІ ПЕРФОРМАТИВНІ ПРАКТИКИ

В останні роки в Україні все частіше стали з'являтися та втілюватися цікаві перформативні практики. На сучасному етапі існують такі поняття як «перформативне мистецтво» (performing art) та «мистецтво перформансу» (performance art).

Перформативні мистецтва – це загальний термін для усіх виконавських (театральних та музичних) мистецьких форм, які розгортаються на сцені у реальному часі: драматична вистава, опера, балет, мюзикл, естрадне шоу тощо. Автор у цьому разі є лише створювачем дійства. А у мистецтві перформансу (або просто у перформансі) перформер є автором концепції та її виконавцем: він одночасно і презентує ідею, і виконує її.

Відбувається розділення понять: «робити» (doing) і «показувати» («роблення») (showing doing). У першому випадку маємо на увазі перформанс, у другому – перформативне мистецтво [3].

У зміст терміну «перформативні практики», безумовно, закладено саме performance art, але, поряд із перформансом, до цих практик відносять також художні акції та хепенінги.

Існує також і ще одне визначення таких практик – це акціоністські практики, які походять від терміну «акціонізм» або «мистецтво дії» (action art). До таких акціоністських практик сучасного втілення певної художньої акції, відноситься і флешмоб [2].

Слід підкреслити, що поняття перформативності розглядається як вагома ознака сучасного комунікативного середовища, а саме явище перформансу аналізується, вивчається та досліджується культурологами, філософами, соціологами та іншими фахівцями.

Перформанс налічує чотири обов'язкові компоненти: він виконується у певному місці впродовж певного часу, основним матеріалом є тіло митця, а метою — комунікація із глядачем. Об'єднуючи усі вищенаведені моменти, цікаве визначення перформансу пропонує М. Каткова: «Перформанс — це вид візуальної культури, що втілює у дію концептуальні ідеї автора, котрий прагне подолати стереотипи сприйняття мистецького твору і зруйнувати інтелектуальні бар'єри між свідомістю автора і глядачем» [3, с. 94].

Процес формування цих ідей, тексти, котрі виникають у зв'язку з ними, сама дія, реакція публіки, що виникає чи не виникає під час дії, подальша документальна фіксація, рефлексія критики – весь цей комплекс подій є перформанс» [3 с. 94].

Перформатив – це жест виставляння напоказ, засвідчення того, що щось є таким, яким виглядає. «Одкровення вигляду – це одкровення самої мови. Вона позбавлена будь-якого змісту, не каже правди про той чи інший стан душі або про факт, про той чи інший аспект людини або світу: це чиста відкритість, чиста здатність до спілкування» [4, с. 80].

Тіло як всі живі істоти перебуває у відкритому просторі, але завжди виглядає з нього. «Одна тільки людина хоче заволодіти цією відкритістю, захопити свій зовнішній вигляд, своє власне буття в проявленні. Мова і є це заволодіння, що перетворює природу в «вигляд». Тому зовнішній вигляд стає для людини проблемою, місцем боротьби за істину» [1, с. 93].

Одним з найбільш цікавих прикладів мистецтва перформансу, як в історичному, так і в культурологічному аспектах, є перформанси Марини

Абрамович. Це не просто ментальні і фізичні конструкції, які художниця створює на очах у публіки в певний час і певному місці, – це концентрація тіла і свідомості, це діалог, це енергія, яка виникає між художником і публікою, живлячи обидві сторони. Зрештою, перформанси Марини Абрамович – це саме її життя.

Мистецтво перформансу розвивається і в Україні також. Школа перформансу вперше розпочала роботу у м. Львові у 2009 році. На сьогодні ця школа залишається єдиним в Україні навчальним майданчиком, де можна перейняти досвід в авторитетних майстрів цього жанру з усього світу.

За десять років школа перетворилася у цілісний цикл майстер-класів, де найбільша увага зосереджується на індивідуальності кожного учасника, водночас це нагода працювати в колективі, спробувати себе в групових акціях, створити спільний простір, що породжує контекст, який визначає поведінку всіх учасників.

Куратор Школи перформансу Януш Балдига зазначає, що навчальна практика, оприлюднена широкому загалу в формі відкритого показу, робить львівський проект однією з найбільш оригінальних презентацій мистецтва перформансу в Європі. Чим більше розвиваються навчальні пропозиції, тим більше з'являється можливостей співпрацювати з новими викладачами-митцями, які реалізують оригінальні авторські практики.

За весь час існування перформансу як культурної практики не згасають суперечки про те, чи можна вважати його «повноцінним мистецтвом». Втім, на наш погляд, до оцінки перформативних (акціоністських) практик не можна підходити з позицій класичних оцінок культурології, мистецтвознавства, естетики. У перформансі мистецтво розчиняється у житті, а саме життя стає художнім жестом і не потрібно намагатися їх відокремлювати одне від одного.

Список використаних джерел:

1. Агамбен Д. Средства без цели. Заметки о политике / Джорджо Агамбен. — Москва: Гилея, 2015. — 148 с.
2. Станіславська К. І. Мистецько-видовищні форми сучасної культури : монографія / Катерина Станіславська. — К. : НАКККиМ, 2012. — С. 61–70.
3. Каткова М. В. Искусство действия. Перформанс — художественное явление второй половины XX века : автореф. дис. ... канд. искусствоведения : спец. 17.00.04 «Изобразительное искусство» / Каткова Мария Викторовна. — М., 2000. — С. 11.
4. Вуянович А. Там же; Шувакович М. Искусство перформанса и новые теории искусства : лекция / Мишко Шувакович [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://ziernie-performa.net/blog/2013/09/29/lekcija-mishko-shuvakovicha-iskusstvo-performansa-inovye-teorii-iskusstva/>